

PRINSJESDAGSPECIAL 2026

Athora Netherlands

Door Bernd Heijnen en Kees van Oostwaard,
beiden werkzaam bij Fiscale Zaken Athora Netherlands
16 september 2026

In aanloop naar Prinsjesdag 2026 was het (minderheids)kabinet Jetten op zoek naar een meerderheid voor haar begrotingsplannen. Op de dag zelf werd duidelijk dat die meerderheid er nog niet is. Normaal gesproken is het aanbieden van de plannen met Prinsjesdag (min of meer) het eindpunt in het traject. Nu is het meer een startpunt. Er moet immers nog een meerderheid worden gevonden. Zoals te doen gebruikelijk is er een thema. Vorig jaar was dat 'Verantwoord begroten voor een sterkere economie'. Dit jaar is het thema 'Welvaart opnieuw verdienen'.¹

In deze vijftiende editie van onze Prinsjesdagspecial gaan we op dezelfde wijze als vorig jaar te werk. Eerst behandelen we de kernboodschap en de tarieven van Prinsjesdag. Vervolgens kijken we met name naar de wijzigingen die voor financiële producten op het terrein van oudedagsvoorzieningen en levensverzekeringen in 2027 spelen. Speciale aandacht is er voor box 3. Het kabinet had immers beloofd te komen met aangepaste plannen, zo bleek bij de behandeling in de Eerste Kamer eerder dit jaar.

¹ Miljoenennota 2027

Algemeen

Kernboodschap

De minister van Financiën – Eelco Heinen – vindt dat in een tijd van toenemende geopolitieke spanningen we de handen moeten ineenslaan om onze veiligheid te versterken en onze welvaart te behouden. Volgens de minister heeft Nederland vaker laten zien dat we grote veranderingen aankunnen als we elkaar vinden rond een gemeenschappelijk doel. Dat vermogen hebben we opnieuw nodig. Verder is hij van mening dat economische groei als gemeenschappelijk doel ons kan verbinden en ervoor kan zorgen dat we onze eigen toekomst vormgeven.²

Het Belastingpakket 2027 bestaat uit vier wetsvoorstellen.³

Tarieven box 1 en heffingskortingen

Het kabinet heeft het koopkrachtpakket voor 2027 technisch ingevuld. Om werken aantrekkelijker te maken, wordt de arbeidskorting verhoogd.

Tegelijkertijd gaan de tarieven in de eerste en tweede schijf van de inkomsten- en loonbelasting omhoog. Voor belastingplichtigen die de AOW-leeftijd nog niet hebben bereikt, stijgt het tarief in de eerste schijf van 35,75% naar 36,23% en in de tweede schijf van 37,56% naar 38,16%. Het tarief in de hoogste schijf blijft 49,50%.

² Voorwoord bij Miljoenennota 2027

³ Naast het wetsvoorstel Belastingplan 2027 zijn dat de wetsvoorstellen Overige fiscale maatregelen 2027, Wet fiscale stimulering start-ups en scale-ups en Wet veiligheidsregels Wet minimumbelasting 2024.

De tariefsverhogingen dienen mede als dekking voor de compensatie van de zorgpremies uit de Voorjaarsnota. Daarnaast wordt het aangrijpingspunt van het toptarief in 2027 bevroren op € 78.426. De eerste schijfgrens stijgt voor belastingplichtigen die de AOW-leeftijd nog niet hebben bereikt wel, van € 38.883 naar € 39.247. Voor AOW-gerechtigden bedraagt het tarief in de eerste schijf 18,33% en in de tweede schijf 38,16%.

De arbeidskorting wordt beleidsmatig met € 173 verhoogd op alle drie de knikpunten. In combinatie met de beperkte inflatiecorrectie stijgt de maximale arbeidskorting daardoor van € 5.685 naar € 5.929. Daar staat tegenover dat de maximale ouderenkorting na toepassing van de inflatiecorrectie met € 100 wordt verlaagd en uitkomt op € 1.993. De maximale algemene heffingskorting stijgt naar € 3.154 voor belastingplichtigen jonger dan de AOW-leeftijd en naar € 1.596 voor AOW-gerechtigden.

Tarieftabel 2027 voor personen die de AOW-leeftijd nog niet hebben bereikt					
Belastbaar inkomen meer dan	Maar niet meer dan	Belasting- tarief	Tarief premie volks- verzekeringe- n	Totaal belasting- tarief	Heffing over totaal van de schijven
–	€ 39.247	8,58%	27,65%	36,23%	€ 14.219
€ 39.247	€ 78.426	38,16%		38,16%	€ 29.169
€ 78.426	–	49,50%		49,50%	
Tarieftabel 2027 voor personen die de AOW-leeftijd hebben bereikt (geboren vanaf 1946)					
–	€ 39.247	8,58%	9,75%	18,33%	€ 7.226
€ 39.247	€ 78.426	38,16%		38,16%	€ 22.176
€ 78.426	–	49,50%		49,50%	
Tarieftabel 2027 voor personen die de AOW-leeftijd hebben bereikt (geboren voor 1946)					
–	€ 41.637	8,58%	9,75%	18,33%	€ 7.632
€ 41.637	€ 78.426	38,16%		38,16%	€ 21.670
€ 78.426	–	49,50%		49,50%	

Heffingskortingen	2026	2027
Maximum algemene heffingskorting onder AOW-leeftijd	€ 3.115	€ 3.154
Maximum algemene heffingskorting onder AOW-leeftijd	€ 1.554	€ 1.596
Afbouwpercentage algemene heffingskorting	6,306%	6,638%
Minimum algemene heffingskorting	€ 0	€ 0
Maximum arbeidskorting	€ 5.712	€ 5.929
Afbouwpercentage arbeidskorting	6,51%	6,51%
Minimum arbeidskorting	€ 0	€ 0
Maximum inkomensafhankelijke combinatiekorting	€ 3.032	€ 2.918
Jonggehandicaptenkorting	€ 923	€ 935
Ouderenkorting (lage inkomens)	€ 2.067	€ 1.993
Ouderenkorting (afbouwpunt)	€ 46.002	€ 46.577
Ouderenkorting afbouwpercentage (hogere inkomens)	15%	15%
Alleenstaande ouderenkorting	€ 540	€ 547

Ons commentaar

Opvallend is dat het kabinet werken aantrekkelijker zegt te willen maken, maar tegelijkertijd de tarieven in de eerste en tweede schijf verhoogt en de wettelijke inflatiecorrectie slechts gedeeltelijk toepast.

De verhoging van de arbeidskorting verzacht de gevolgen voor werkenden, maar neemt de lastenverzwaring niet voor iedereen weg. Bovendien profiteren uitkeringsgerechtigden en gepensioneerden niet of nauwelijks van een hogere arbeidskorting. AOW-gerechtigden worden daarnaast rechtstreeks geraakt door de verlaging van de ouderenkorting. De gekozen invulling kan daarom worden gezien als een verdere verschuiving van de belastingdruk naar niet-werkenden en ouderen.

Vooraf de beperking van de inflatiecorrectie is apart te noemen. Doordat schijfgrenzen, heffingskortingen en diverse fiscale maximumbedragen minder meestijgen met de inflatie, kan het inkomen nominaal toenemen zonder dat de koopkracht daadwerkelijk verbetert, omdat toch meer belasting is verschuldigd. Feitelijk is sprake van een brede en voor burgers weinig zichtbare lastenverzwaring. Dat het kabinet dit aanduidt als een 'vrijheidsbijdrage', verandert niets aan het feit dat burgers in 2027 voor € 1,5 miljard bijdragen en dat de structurele opbrengst vanaf 2028 oploopt tot

€ 3,4 miljard. Ook opvallend is verder dat de beperking niet alleen de tariefschijven en heffingskortingen raakt, maar ook uiteenlopende bedragen binnen onder meer de lijfrente- en box 3-regelgeving.

Ook de bevrozing van het aangrijpingspunt van het toptarief verdient aandacht. Hierdoor vallen belastingplichtigen bij een nominale inkomensstijging eerder onder het tarief van 49,5%. Ten slotte is opmerkelijk dat het kabinet geen afzonderlijke evaluatie voorziet, terwijl het inkomensbeleid een aanzienlijke structurele budgettaire opbrengst heeft en de verdelingseffecten tussen werkenden, uitkeringsgerechtigden en gepensioneerden wezenlijk kunnen zijn.

De hiervoor opgenomen cijfers kunnen nog wijzigen tot het Belastingplan 2027 aan het einde van dit jaar definitief wordt vastgesteld.

Pensioen

Het onderwerp pensioen komt beperkt voor in de wetsvoorstellen van Prinsjesdag.

Bevriezing aftoppingsgrens

De aftoppingsgrens voor pensioen en lijfrente blijft ook in het jaar 2027 bevroren. Deze blijft daarom ook voor 2027 staan op € 137.800.⁴ De bevroering blijft volgens het voorstel in ieder geval tot en met het kalenderjaar 2032 van kracht.

Ons commentaar

Deze maatregel was opgenomen in het coalitieakkoord en komt daarom niet als een verrassing. Het is een puur budgettaire maatregel – dat staat ook letterlijk in de toelichting – en dan lijkt het een simpele oplossing. Gemakshalve wordt vergeten te vermelden dat het juist lang volhouden van de bevroering voor een groep ‘pensioenopbouwenden’ op de lange termijn verstrekende gevolgen kan hebben. Zij missen hiermee een stuk pensioenopbouw. Hoeveel dat is, zal mede afhangen van de inflatie.

⁴ Artikel 18ga Wet op de loonbelasting 1964 en artikel 3.127, derde lid, letter d. Wet inkomstenbelasting 2001

Wet bedrag ineens afgerond (maar gaat nog niet in)

Op 16 juni 2026 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel herziening bedrag ineens aanvaard.⁵ De wet gaat niet direct in. Vanaf 1 januari 2029 kunnen belastingplichtigen bij pensionering maximaal 10% van hun pensioen of lijfrente (hierna: het pensioen) in één keer opnemen.

Het oorspronkelijke wetsvoorstel Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen is in januari 2021 aangenomen door de Eerste Kamer. Doel van de wet is om meer keuzevrijheid te geven bij het benutten van het pensioen. Dit moet worden bereikt door het mogelijk te maken dat bij pensionering maximaal 10% van het pensioen in één keer te kunnen opnemen als bedrag ineens. Door de zogenoemde geboortedatumproblematiek wijzigde het oorspronkelijke wetsvoorstel tijdens de behandeling in de Tweede Kamer. Het werd als onrechtvaardig beschouwd als mensen vanwege hun geboortedatum een wisselende AOW-premie betalen in het jaar van pensionering. De extra mogelijkheid bleek tijdens de behandeling in de Eerste Kamer lastig in de uitvoering te zijn voor pensioenuitvoerders. Dit heeft uiteindelijk geleid tot de Wet herziening bedrag ineens.

Ons commentaar

Alles bij elkaar gaat het zo’n tien jaar kosten vanaf de presentatie van het bedrag ineens als wettelijk recht tot de invoering ervan. Dat is lang en heeft ook de nodige teleurgestelde pensioengerechtigden opgeleverd. En degenen die binnenkort met pensioen gaan zullen ook geen gebruik kunnen maken van deze faciliteit.

⁵ Eerste Kamer, EK 36 154, 16 juni 2026

Akkoord naar gezond pensioen

In de vorige Prinsjesdagspecial stonden we al stil bij het zogenoemde Akkoord naar gezond pensioen dat in het najaar van 2024 is gesloten. Dit akkoord richt zich op duurzame inzetbaarheid en omvat een nieuwe zwaarwerkregeling. Voor 2027 geldt een pseudo-eindheffing van 64% (in 2026 57,7%). De pseudo-eindheffing is niet verschuldigd als een werknemer maximaal drie jaar voor de AOW-leeftijd stopt met werken en de werkgever tot een bedrag gelijk aan de AOW-uitkering uitkeert.

Fiscale verzamelwet 2027

Op 29 april 2026 is het wetsvoorstel Fiscale verzamelwet 2027 aan de Tweede Kamer aangeboden.

Een van de maatregelen in het wetsvoorstel ziet op de situatie dat pensioenuitvoerders niet altijd de deelnemers aan een pensioenregeling kunnen vinden om tijdig de pensioenuitkering aan te kopen en te laten ingaan. De consequenties zijn dan vergaand: het ouderdomspensioen voldoet niet langer aan de in de fiscale wetgeving gestelde voorwaarden en wordt onzuiver. De waarde van het volledige ouderdomspensioen wordt direct in de belastingheffing betrokken. Bovendien is (maximaal) 20% revisierente verschuldigd is. Dit geldt ook voor partner- en wezenpensioen. De pensioengerechtigde kan bijvoorbeeld onvindbaar zijn omdat de gerechtigde is verhuisd naar het buitenland en het Nederlandse pensioen is vergeten. Zolang niet duidelijk is of een deelnemer nog in leven is, blijft belastingheffing achterwege. Meldt de pensioengerechtigde deelnemer zich alsnog na de uiterste ingangsdatum van het pensioen? Dan is de kans groot dat de deelnemer een aanzienlijk deel van zijn pensioen kwijt is aan belastingheffing en revisierente.

Om die reden wordt nu voorgesteld om onder bij ministeriële regeling te stellen voorwaarden de fiscale consequenties achterwege te laten. Een van de voorwaarden is dat de periodieke uitkeringen die eigenlijk uitgekeerd zouden worden tussen de wettelijke uiterste ingangsdatum of de in de pensioenregeling vastgestelde eerdere uiterste ingangsdatum, en de latere feitelijke ingangsdatum in één keer worden uitgekeerd. Uiteraard moet daarop loonheffing worden ingehouden. Dat kan leiden tot progressienadeel, maar de staatssecretaris ziet dat als prikkel om het pensioen op tijd te laten ingaan.

Naast de hiervoor genoemde voorwaarde geldt onder meer dat de gerechtigde nog in leven moet zijn (ter voorkoming van bewust uitstel tot na overlijden) en de pensioenuitvoerder moet geprobeerd hebben om in contact te komen met de gerechtigde. De maatregel zal ook van toepassing zijn op pensioenaanspraken die zijn ontstaan voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen.

Ons commentaar

De versoepeling biedt een uitkomst als de pensioengerechtigde echt niet vindbaar is. Woont de gerechtigde in Nederland dan zal deze vaak wel vindbaar zijn via de Basisregistratie Personen. Woont de gerechtigde in het buitenland dan kan dat een stuk lastiger zijn. Vreemd genoeg geldt de maatregel voor 'onvindbaren' alleen voor pensioen en niet voor lijfrenten. Waarom dat is, blijkt niet uit het wetsvoorstel.

Verder lijkt bijvoorbeeld het prepensioen niet onder de regeling te vallen. Wellicht dat dit nog gerepareerd wordt.

Einde overgangsrecht Wet toekomst pensioenen per 1 januari 2028

Op 1 januari 2028 is het zover. Dan moeten alle pensioenregelingen voldoen aan de wet- en regelgeving van de Wet toekomst pensioenen. Dat betekent dat werkgevers, werknemers en pensioenuitvoerders nog iets meer dan een jaar de tijd hebben om de pensioenregelingen te laten voldoen aan de Wet toekomst pensioenen voor zover dat nog niet geregeld is.

Kortom: werkgevers en hun adviseurs moeten in actie komen. Afwachten tot het laatste moment – laat staan hopen op langer overgangsrecht – is een hachelijke zaak.

Lijfrente

Prinsjesdag

Voor lijfrenten zijn in het Belastingpakket 2027 geen voorstellen opgenomen, met uitzondering van het langer bevroren van de aftoppingsgrens. Hiervoor geldt hetzelfde als hetgeen hiervoor beschreven is bij het onderdeel pensioen.

Fiscale verzamelwet 2027

In de Fiscale verzamelwet 2027 wordt het onderwerp lijfrente in één adem genoemd met pensioen. Maar zonder dezelfde maatregelen voor 'onvindbaren'. Een reden is daarvoor niet gegeven.

Eigen woning/onroerende zaken

Prinsjesdag

In het Belastingplan 2027 is er weinig aandacht voor de eigen woning.

Dat is opmerkelijk gelet op het feit dat het jaar 2030 met rasse schreden nadert. Na dat jaar gaat de zogenoemde dertigjaarstermijn voor het eerst een rol spelen terwijl het algemeen bekend is dat de Belastingdienst daarover geen gegevens ter beschikking heeft. Dat betekent dat een belastingplichtige aannemelijk moet maken dat voor een eigenwoninglening(deel) de dertigjaarstermijn nog niet is verstreken. En dat zal in de praktijk lastig worden voor veel belastingplichtigen.

Verlaging tarief overdrachtsbelasting voor niet-hoofdverblijfwoningen

Het kabinet stelt voor om het tarief van de overdrachtsbelasting voor woningen die niet door de verkrijger als hoofdverblijf worden gebruikt, per 1 januari 2027 te verlagen van 8% naar 7%. Het gaat hierbij met name om huurwoningen die door beleggers worden verkregen, maar het tarief geldt ook voor bijvoorbeeld tweede woningen en vakantiewoningen. Het tarief van 2% voor woningen die de verkrijger zelf als hoofdverblijf gaat gebruiken en de startersvrijstelling blijven ongewijzigd.

Met de tariefsverlaging wil het kabinet het investeringsklimaat voor verhuurders verbeteren en het aanbod van huurwoningen, waaronder nieuwbouwwoningen, stimuleren. De maatregel maakt deel uit van een breder pakket voor de huurwoningmarkt. Het kabinet erkent dat de tariefsverlaging op zichzelf naar verwachting slechts een positief, maar beperkt effect zal hebben. De maatregel wordt in 2029 geëvalueerd.

Ons commentaar

Opvallend is dat het tarief voor niet-hoofdverblijfwoningen sinds 2021 meerdere keren is gewijzigd. Eerst werd het tarief verhoogd om de positie van starters en eigenwoningkopers ten opzichte van beleggers te versterken. Nu wordt het tarief juist verlaagd om investeringen in huurwoningen aantrekkelijker te maken. Dat laat zien dat het kabinet zoekt naar een nieuw evenwicht tussen het bevorderen van eigenwoningbezit en het op peil houden van het aanbod van huurwoningen.

De maatregel is bovendien niet beperkt tot huurwoningen. Ook verkrijgers van tweede woningen en vakantiewoningen profiteren van het lagere tarief, terwijl dit niet het beleidsdoel van de maatregel is.

Het kabinet erkent dat dit de doelmatigheid beperkt, maar kiest vanwege de uitvoerbaarheid niet voor een gerichtere regeling. Verder wordt de aankoop van bedrijfspanden nog steeds belast tegen 10,4%. Hierdoor ontstaat een groter tariefverschil tussen woningen die niet als hoofdverblijf worden gebruikt en andere onroerende zaken.

Ten slotte is opvallend dat het kabinet zelf slechts een beperkt effect verwacht. Vanaf 2028 kost de maatregel structureel € 75 miljoen per jaar, terwijl onzeker is in hoeverre de verlaging daadwerkelijk leidt tot extra huurwoningen. Een deel van het voordeel kan ook terechtkomen bij bestaande transacties die zonder de tariefsverlaging eveneens zouden hebben plaatsgevonden.

Kapitaalverzekeringen

Prinsjesdag

Voor de kapitaalverzekeringen zijn in het Belastingpakket 2027 geen voorstellen opgenomen.

Sparen en beleggen

Wet werkelijk rendement box 3

Het kabinet lag op koers om per 1 januari 2028 een nieuw systeem voor box 3 in te voeren: de zogenoemde vermogensaanwasbelasting zoals die in de Wet werkelijk rendement box 3 is verwoord. Nadat de Tweede Kamer er mee had ingestemd, bleek de Eerste Kamer grote twijfels te hebben. Dit leidde tot de toezegging van het kabinet dat met Prinsjesdag duidelijkheid zou komen over de verbeterplannen voor box 3.

Op Prinsjesdag is een beknopte brief⁶ naar de Tweede Kamer gezonden. Daarin geven de minister en de staatssecretaris aan dat het nog niet is gelukt om “tot een voorstel tot aanpassing te komen dat kan rekenen op een breed draagvlak in het parlement.”

Zij willen daarom het gesprek aangaan met de beide Kamers. Tevens worden in de brief vier scenario's geschetst:

Scenario 1

Uiteenlopende verbeteringen aan het huidige wetsvoorstel, die voor een deel los staan van de keuze voor een vermogensaanwasbelasting of vermogenswinstbelasting. Gedacht moet worden aan een carry-back, parameterwijzigingen om de belastingdruk box 3 te verlagen en verbeteringen voor mensen die te maken hebben met levensgebeurtenissen zoals een huwelijk of scheiding.

Scenario 2

De Wet werkelijk rendement box 3 (eventueel gecombineerd met de verbeteringen uit scenario 1) als tussenstap invoeren. Dit geldt in de tussenliggende jaren vanaf 2028. De route naar een vermogenswinstbelasting wordt vastgelegd in een apart wetsvoorstel.

Scenario 3

Het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 wordt ingetrokken. Het huidige forfaitaire stelsel met tegenbewijsregeling blijft langer van kracht. In 2030 wordt de overstap gemaakt naar een volledige vermogenswinstbelasting.

Scenario 4

De vermogenswinstbelasting wordt per 2028 uitgebreid naar alle financiële instrumenten (aandelen, obligaties, opties, et cetera). Vanaf 2028 geldt voor het overgrote deel (circa 90%) van het vermogen met waardeontwikkeling in box 3 een vermogenswinstbelasting. In 2030 wordt de overstap gemaakt naar een volledige vermogenswinstbelasting voor de overige vermogensbestanddelen.

⁶ Kenmerk 2026-0000364470, vreemd genoeg gedateerd op 13 september 2026

Ons commentaar

De Tweede Kamer heeft op 12 februari 2026 het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 aangenomen. Hiermee was voldaan aan de deadline om banken, verzekeraars en ook de Belastingdienst hun systemen op tijd te laten aanpassen aan het nieuwe stelsel. Alleen was niet gerekend met de Eerste Kamer.

Nu het kabinet er nog niet uit is, lijkt het naar onze mening niet langer haalbaar om per 1 januari 2028 met een nieuw systeem voor box 3 te starten.

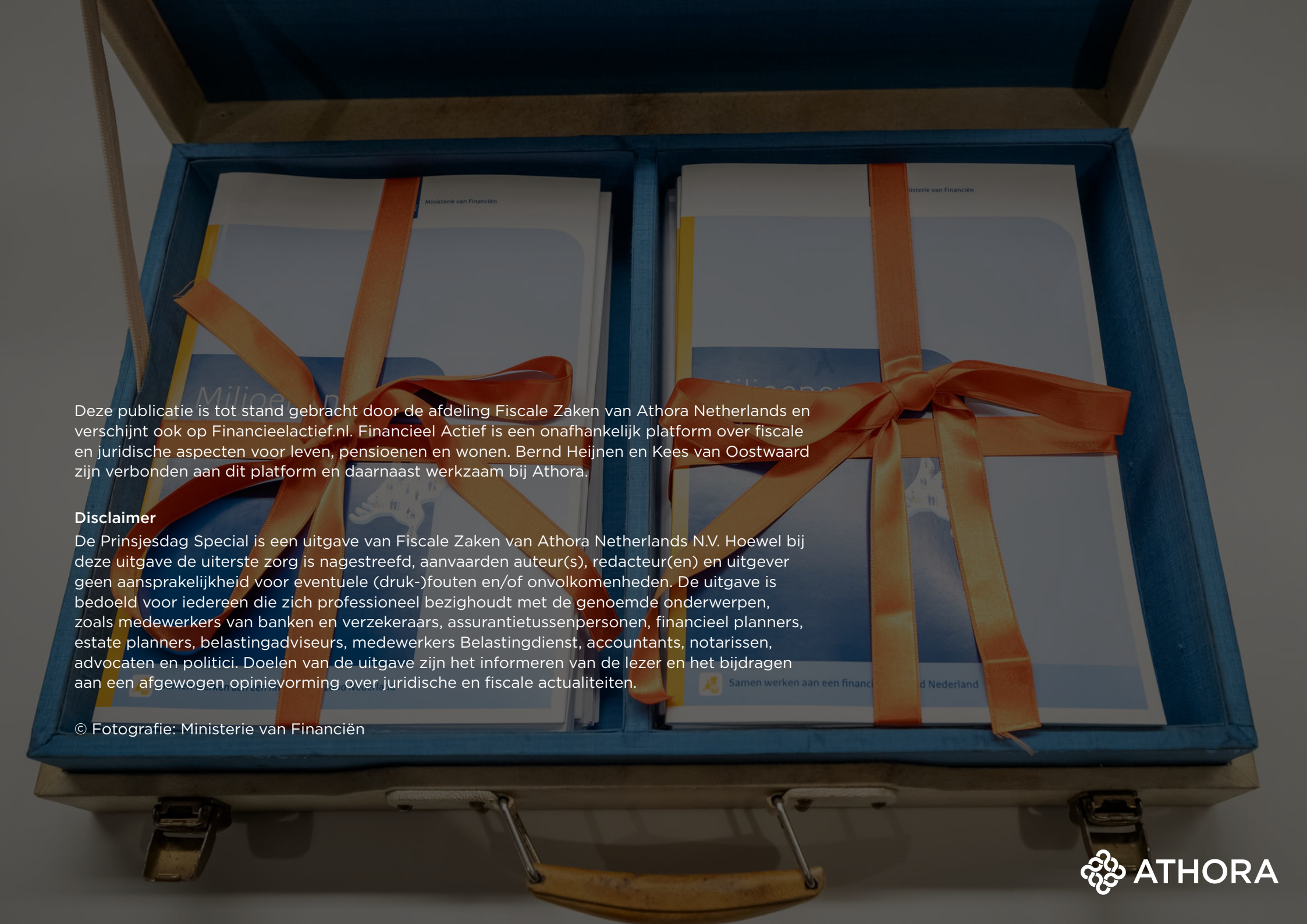
Toeleveranciers zoals banken en verzekeraars weten nu niet wat ze moeten gaan bouwen om de juiste gegevens aan te leveren, simpelweg omdat niet duidelijk is welke gegevens benodigd zijn. En van betrokkenen mag niet verwacht worden dat systemen gebouwd gaan worden waarvan niet zeker is of die ook wel gebruikt gaan worden.

Bij scenario 4 wordt in de toelichting nog wel erkend dat niet alle gegevens die nodig zijn voor de voorgevulde aangifte of controle door de Belastingdienst beschikbaar zullen zijn, maar wordt niet stil gestaan bij de implicaties voor de systemen, ook bij de Belastingdienst. Daar wordt te makkelijk langs heen gegaan.

Slotopmerkingen

Net als bij de vorige Prinsjesdag bevatten de belastingplannen voor 2027 weinig verrassingen. Met spanning werd uitgekeken naar de aanpassingen in de box 3 plannen, maar vóór Prinsjesdag werd al duidelijk dat het kabinet hier meer tijd voor nodig heeft.

Aangezien het kabinet een minderheid heeft, zijn we zeer benieuwd hoe dit jaar de belastingplannen door het parlement gelooft gaan worden.

Deze publicatie is tot stand gebracht door de afdeling Fiscale Zaken van Athora Netherlands en verschijnt ook op Financieelactief.nl. Financieel Actief is een onafhankelijk platform over fiscale en juridische aspecten voor leven, pensioenen en wonen. Bernd Heijnen en Kees van Oostwaard zijn verbonden aan dit platform en daarnaast werkzaam bij Athora.

Disclaimer

De Prinsjesdag Special is een uitgave van Fiscale Zaken van Athora Netherlands N.V. Hoewel bij deze uitgave de uiterste zorg is nagestreefd, aanvaarden auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele (druk-)fouten en/of onvolkomenheden. De uitgave is bedoeld voor iedereen die zich professioneel bezighoudt met de genoemde onderwerpen, zoals medewerkers van banken en verzekeraars, assurantietussenpersonen, financieel planners, estate planners, belastingadviseurs, medewerkers Belastingdienst, accountants, notarissen, advocaten en politici. Doelen van de uitgave zijn het informeren van de lezer en het bijdragen aan een afgewogen opinievorming over juridische en fiscale actualiteiten.

© Fotografie: Ministerie van Financiën